

1995. február 11.

Finom, régies dallamot penget Mácsai Pál Becket Tamásként a király parancsára a Madách Kamara színpadán. Ujjai biztonsággal tájékozódnak a húrokon. Zenélő színész. Az Anouilh-dráma főszereplőjének azonban mostanában nem nagyon van ideje. A próbafolyamat annyira lefoglalja, hogy csak arra tud figyelni. Mint mondja: szinte élete minden órájába betüremkedik a szerep egy-egy mondata. Pedig egy dologra összpontosítani nem nagyon kifizetődő...

– Anyagilag egyáltalán nem. Bár nem panaszkodom, meg élek, mert „elkényeztetett” színész vagyok. Megengedhetem magamnak, hogy a pénz miatt ne kössek kompromisszumot.

– A szerepbéli Becket sem alkuszik, sőt, egy bohém világfival ismerkedünk meg, aki a szemünk előtt válik aszkétává.

– Az volt a törekvésem, hogy fölmutassam a világfiban az aszkétát és az aszkétában a gőgös világfit. De Becket már világfiként is a király oktatója, aki szinte minden mondatával tanítja a királyt. A behódolt szász főúri sarj a győztes normannt majd mindenben fölülmúlja. Ráadásul a tehetsége révén jut előbbre. Igaz, hogy gazdag, de roppant tehetséges kollaboráns, aki folyamatosan küzd a saját becsstelenségével: fejet hajtani a királynak vagy nem behódolni. A kérdés Magyarországon is nagyon ismerős: hol a kollaboráció határa. Becket a darab elején azt vallja - mennyire ismerős ez az ideológia! -, hogy még mindig szerencsésebb, ha én működök együtt, mert én „jobb fej” vagyok, és belülről többet tudok változtatni.

- Becket először a kancellári kinevezéssel talál magának értelmes cselekvési lehetőséget.

- Anouilh tökéletes hősnek ábrázolja Becketet: mindent a legjobban tud, szinte alig van gyengéje. Én egy olyan Becketet akarok megformálni, aki esendő, aki gyötrődik, akinek vannak hibái, néha ügyetlen és olykor elhamarkodottan dönt. Úgy találja meg önmagát, ha fölveszi a harcot a királlyal az egyháza érdekében. Később pedig rájön, az a dolga, hogy kihívja maga ellen a sorsot, hogy mártír legyen. Ez a sajátos pszichózis is fájdalmasan ismerős erre mifelénk. Nagy kérdés, célravezető-e konokul kiélezni a konfliktust. Ennél a gesztusnál is igyekeztem megkeresni azt a húrt, amely disszonánsan szól abban a heroikus akkordban, amit Anouilh komponált Becketnek.

– Az egész embert igénylő próbák után mire készül?

– A Szarajevó kávéház című tévéfilmben fogok játszani. Szeretek filmezni.

– És színházat csinálni?

– Látja, az is nagyon érdekel. De nem abban a meglévő struktúrában. Erről nem szívesen beszélek, mert ez nem ideai program. De felelősséggel mondhatom, hogy ha valaki „megkínálna” egy alkalmas csarnokkal - fontos a hely szelleme -, és akadna néhány áldozatra kész társ, akkor az egész eddigi pályafutásomat odaadnám érte. Csak sajnós a művészetben nem adnak pénzt a kutatásra úgy, mint az iparban.

Zétényi Zoltán

Anouilh: Becket vagy Osten becsülete. Rendezte Kolos István. Bemutató február 10-e, legközelebbi előadás február 12., délután fél 3.